

Sto lat Macieja Mischke

11 marca 2009 roku przypada setna rocznica urodzin mgr inż. Macieja Mischke, taternika, alpinisty, ratownika TOPR, członka honorowego KW i PZA, prezesa Oddziału Krakowskiego, następnie Zarządu Głównego i prezesa honorowego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego.

Maciej Mischke urodził się dnia 11 marca 1909 roku w Czerniowcach na Bukowinie. W roku 1913, po krótkim pobycie we Lwowie, przeniósł się ojciec Macieja – dr Tadeusz Mischke, znany dentysta, eugenik i filozof – do Zakopanego, gdzie Maciej ukończył gimnazjum w „Lilanie” w roku 1927. Turystykę tatrzańską zaczął uprawiać od 1916, a narciarstwo od 1918 roku. W arkana taternictwa wprowadził go starszy o 10 lat brat Kazimierz, członek Sekcji Taternickiej AZS w Krakowie, a potem Koła Krakowskiego KW PTT.

W roku 1934 ukończył budownictwo wodne i lądowe na Politechnice Lwowskiej i następnie odbył roczną służbę wojskową w Szkole Podchorążych Rezerwy w Stanisławowie. Pracę zawodową rozpoczął w r. 1935 przy regulacji rzek i potoków w Rzeszowie, po czym przeniósł się na stanowisko kierownika Urzędu Melioracyjnego do Krakowa. W r. 1937 ożenił się z koleżanką ze studiów – Danutą Krużlewską.

W r. 1939 ewakuował się do Rumunii, skąd przedostał się do Francji, gdzie wstąpił do Armii Polskiej. Kampanię francuską 1940 roku odbył jako podchorąży 1. Dywizji Grenadierów. Po kapitulacji pod St. Dié w dniu 22 czerwca 1940 r. dostał się do niewoli, z której uciekł do Szwajcarii i tam został internowany w obozie wojskowym Rohrbach, a następnie w obozie uniwersyteckim w Winterthur.

Przebywając w obozie podjął działalność alpinistyczną. Kilku taterników zgrupowanych w Winterthur, przy poparciu ppłk szwajcarskiego, arch. Hermanna Siegrista, założyło 15 marca 1942 r. na szczycie Piz Sol - Klub Wysokogórski Winterthur. Maciej Mischke został prezesem tego klubu; zaś kierownikiem technicznym dr Jerzy Hajdukiewicz, późniejszy himalaista. Klub zrzeszał 17 członków zwyczajnych oraz 4 sympatyków - obywateli szwajcarskich. W latach 1942-1946 zorganizowano 163 wyprawy klubowe, dokonując wejść na 224 szczyty. Większość osiągnięć klubu była udziałem Macieja Mischke. Miał on na swoim koncie 110 wejść na szczyty alpejskie, a wśród nich:

- 1. przejście pn. ściany Piz Beverin (2997 m) 2. 08.1942,
- 9. przejście pn. ściany Dent d'Hérens (4171 m) 17. 07. 1945,
- i 2. przejście pn.-zach. ściany Piz Rusein (3623 m) 5.08.1945 – wszystkie z Jerzym Hajdukiewiczem
- oraz 1. przejście pn. ściany Bifertenstock (3426 m) 29. 08. 1943 z Romanem Golczewskim i Jerzym Latoszyńskim.

Klub wydał w latach 1944-1945 pięć zeszytów pisma „Taternik Klubu Wysokogórskiego Winterthur” pod redakcją Macieja Mischke.

W roku 1946 Mischke powrócił do Polski. W następnym roku urodził się jego jedyny syn Wojciech. Przez 10 lat prowadził wykłady *Statyki Budowli* na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej oraz *Budownictwa Ogólnego* we Wieczorowej Szkole Inżynierskiej. Równolegle pracował w biurach projektów. W latach 1948-1950 był m.in. współorganizatorem pierwszego w Polsce państwowego Biura Projektów Przemysłu Węglowego. Od r. 1951 do 1963 pracował jako projektant w Biurze Projektów Przemysłu Cementowego i Wapienniczego. W r. 1965 objął Dział Techniczny w Krakowskim Biurze Projektowo-Badawczym Budownictwa Ogólnego, który prowadził do przejścia na emeryturę w r. 1974. Niezależnie od tych prac wykonywał liczne ekspertyzy dla zakładów przemysłowych i budownictwa ogólnego. Pisywał na tematy fachowe, łącznie opublikował dwa podręczniki i 63 inne prace. Działal społecznie w stowarzyszeniach branżowych.

W roku 1946 Maciej Mischke został członkiem zwyczajnym Klubu Wysokogórskiego PTT i wybrany na kadencję dra Jana Dorawskiego sekretarzem Zarządu Głównego. W latach pięćdziesiątych był wiceprezesem, a przejściowo pełnił obowiązki prezesa Koła Krakowskiego KW. W roku 1952 powierzono mu redagowanie „Taternika”. Opracowano numer, który nie ukazał się ze względów na cenzurę. Z końcem lat sześćdziesiątych został członkiem Komisji Dyscyplinarnej Koła Krakowskiego KW, a po ustąpieniu Mieczysława Babińskiego – jej przewodniczącym (do r. 1977). W latach 1949-1971 był instruktorem taternictwa i zajmował się w mniejszym lub większym stopniu szkoleniem. W r. 1977 został członkiem honorowym KW Kraków, zaś w r. 1992 – Polskiego Związku Alpinizmu.

Działalność górską prowadził nieprzerwanie przez lat 68, do 1984 roku.. Z jego ważniejszych osiągnięć w okresie powojennym należy wymienić:

- II zimowe przejście drogi WHP 97 środkiem pn.-wsch. ściany Zadniego Kościelca ze Zbigniewem Skoczylasem (27. 04. 1952),
- I zimowe przejście progu Dol. Litworowej z Danutą Mischke (27. 04. 1953),
- I zimowe przejście progu Dol. Mułowej z wyjściem na Twardy Uplaz i Ciemniak z Józefem Januskiewiczem (22. 04. 1956),

- II zimowe przejście środka pn. ściany Długiego Giewontu przez Ogrody Hajdukiewiczza z Jerzym Berskim (3. 04. 1960),
- II zimowe przejście pn. ściany Wielkiej Turni z Mirosławem Bądryńskim i Henrykiem Ciońką (16. 04. 1967),
- I zimowe przejście komina z Dol. Mułowej na Ciemniak z Henrykiem Ciońką (30. 04. 1972).

Ulubionym terenem jego penetracji taternickiej były Czerwone Wierchy.

W r. 1959 przeszedł z Heleną Hajdukiewiczową i Adamem Skoczylasem 1500 m wysoką wschodnią ścianę Silber Sattel w masywie Monte Rosa.

W r. 1980 wszedł na ostatni swój szczyt alpejski – Tödi (3623 m npm).

Łącznie w latach 1946–1988 dokonał 979 wejść w lecie i w zimie.

Miał duże osiągnięcia w narciarstwie wysokogórskim. W tej dziedzinie kontynuował i nadał nowy kierunek i rozmach idei Mariana Sokołowskiego, wyrażającej się zastosowaniem nart krótkich, z którymi zetknął się w czasie wojny Szwajcarii. Propagował stosowanie tych nart, które od jego nazwiska nazwano „mischkami”. Z ich zastosowaniem miał następujące dokonania:

- samotne wejście na Zawratową Turnię od północy, zejście do dolinki pod Kołem;
- I przejście zimowe pd. ściany Gąsienicowej Turni, przejście na zach. wierzchołek Świnicy i Świnicką Przełęcz i zjazd (7. 03. 1948);
- zjazd z Kościelca (2. 05. 1948);
- Kominy Tylkowe – zjazd doliną Smytnią z żoną Danutą (18. 02. 1951);
- zjazd z Rysów (24. 03. 1951);
- Miedziane pn. ścianą (15. 03. 1953);
- Żółta Turnia na zach. drogą WHP 254 (10. 04. 1952) oraz na pd.-wsch. drogą WHP 263 (19. 03. 1972);
- zjazd żlebem z Kamienistego na Halę Pisaną z synem Wojciechem (w 1974 r.).

Swoje bogate doświadczenie górskie opisywał Maciej Mischke w licznych artykułach zamieszczanych w prasie krajowej i zagranicznej (łącznie 92 publikacje). Od roku 1958 był członkiem zwyczajnym Grupy Tatrzańskiej GOPR, następnie TOPR.

Osobnym rozdziałem są ogromne zasługi Macieja Mischke dla działalności Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Był uczestnikiem Krajowego Sejmiku Obywatelskiego Komitetu Reaktywowania PTT (10-11.10.1981) i członkiem Tymczasowego Zarządu PTT. W 1983 roku został pierwszym prezesem Oddziału Krakowskiego PTT. Po odmowach rejestracji PTT stanął na czele tych, którzy nie zrezygnowali z działalności i nadal czynili starania o zarejestrowanie towarzystwa, stając się ich niekwestionowanym liderem. PTT zostało wreszcie zarejestrowane jako Towarzystwo Tatrzańskie 9.12.1988 r. I Zjazd TT w Zakopanem, 7.10.1989 roku, uchwalił powrót do nazwy – Polskie Towarzystwo Tatrzańskie i obdarzył Macieja Mischke jednogłośnie funkcją prezesa. Podjął ją w wieku 80 lat i sprawował przez dwie kadencje. Na III Zjeździe PTT (1995) został członkiem honorowym, a IV Zjazd PTT (1998) obdarzył go godnością Prezesa Honorowego PTT.

Maciej Mischke zmarł w Krakowie 17 listopada 2003 r. w wieku 94,5 lat.

Ci co znali Macieja Mischke zapamiętali go jako człowieka wysokiej kultury, życzliwego i przyjaznego wszystkim, uroczego gawędziarza. Wiele też spisał ze swego barwnego życia; oprócz jego wędrówek alpejskich najciekawsze są jego przeżycia wojenne – udział w kampanii francuskiej, a następnie czasy internowania w Szwajcarii.

Z okazji stulecia urodzin Macieja Mischke Polskie Towarzystwo Tatrzańskie przy wsparciu finansowym Fundacji Wspierania Alpinizmu Polskiego im. Jerzego Kukuczki wydało tom jego twórczości pisarskiej pt. *Księga gór i budowli Macieja Mischke* (2009). Książkę przygotowali do druku syn Wojciech Mischke i najbliższa współpracownica w PTT, Barbara Morawska-Nowak.

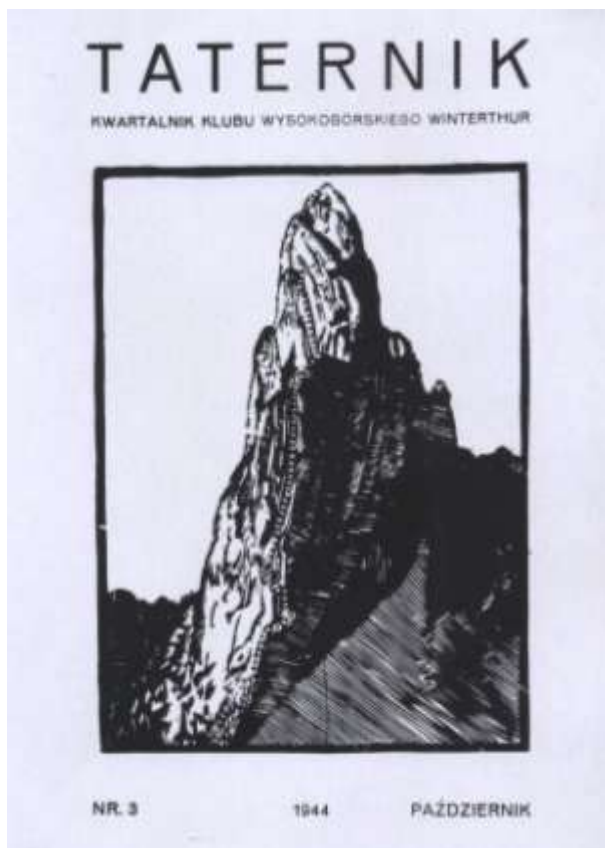
Uroczyste spotkanie z okazji setnych urodzin prezesa Mischke odbędzie się w dniu 14 marca 2009 roku o godz. 12.30 w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką” – poprzedzone odwiedzeniem grobu na Cmentarzu Salwatorskim (o godz. 9.30) i mszą świętą w kościele OO Kapucynów (o godz. 11.00).

Barbara Morawska-Nowak

Danuta i Maciej Mischke, lata pięćdziesiąte XX w.

I Zlot Pokutników w dol. Będkowskiej, maj 1977 r. Od lewej: Waław Nowyk (z fajką), Maciej Mischke, Danuta Jakubowska, Danuta Źyromska, Barbara Morawska-Nowak, stoją Krystyna Dubikowska i Wanda Stefańska

Okładka jednego z numerów Taternika Klubu Wysokogórskiego Winterthur.